

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJA · LATVIAN ACADEMY OF SCIENCES

Rīga

2018. gada 20. februārī Nr. 1.1.-1/27

LR Ministru prezidentam Mārim Kučinskim

Kopijas:

LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētājam Aldim Adamovičam

LR Saeimas budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētājam Jānim Vucānam

LR Izglītības un zinātnes ministram Kārlim Šadurskim

Par Valsts emeritēto zinātnieku mūža grantu papildfinansējumu 2019. gadam

Rakstām Jums Latvijas Zinātņu akadēmijas vārdā, lūdzot atbalstu.

Saskaņā ar LR Ministru kabineta 2010. gada 27. jūlija Noteikumiem Nr. 692. „Valsts emeritētā zinātnieka statusa piešķiršanas kārtība” Valsts emeritēto zinātnieku padomei, kuras darbību nodrošina Latvijas Zinātņu akadēmija (Noteikumu 4. pants un Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Līgums par LZA darbības finansēšanu – 2018. gada 24. janvārī – p. 1.2.7) katru gadu jānosaka valsts emeritēto zinātnieku kvota un tā jānosaka ar LR IZM.

Valsts emeritēto zinātnieku (VEZ) statuss Latvijā tiek piešķirts no 1996. gada. Sakarā ar krīzes laika ierobežoto finansējumu, sākot no 2009. gada 1. janvāra IZM pārtrauca finansējumu VEZ statusa piešķiršanai, kā arī no 2010. gada 1. janvāra VEZ ikmēneša mūža granti tika samazināti no Ls 200 līdz Ls 150 (213,43 EUR). VEZ statusa piešķiršana zinātniekiem tika atjaunota tikai 2014. gadā, tātad pēc pieciem gadiem. 2014. gadā IZM atvēra 30 vakances, 2015. g. – 25 vakances. Piešķirtais finansējums VEZ mūža grantiem 2015. gadā bija 606 140 EUR, gada beigās tos saņēma 244 zinātnieki.

2016. gadam papildus finansējums atkal netika piešķirts un jaunas vakances netika atvērtas. Arī 2017. gadā finansējums tika piešķirts tikai iepriekšējā gada apjomā, un tikai sakarā ar to, ka 2016. g. - 2017. gadā mūžībā bija aizgājuši >20 valsts emeritētie zinātnieki, Valsts emeritēto zinātnieku padome, saskaņojot ar Latvijas Zinātņu akadēmiju, 2017. gada 6. februārī izsludināja jaunu konkursu VEZ statusa piešķiršanai. 2017. gada 1. jūnijā Valsts emeritēto zinātnieku padome, vērtējot 82 pretendentu iesniegtos pieteikumus, izlēma iespējamā finansējuma robežās piešķirt valsts emeritētā zinātnieka statusu 26 Latvijas zinātniekiem. Latvijas Zinātņu akadēmija apstiprināja VEZP lēmumu un ar 2017. gada augusta mēnesi sāka mūža grantu izmaksu. 2017. gada decembrī mūža grantu maksāja 233 zinātniekiem.

2018. gadam piešķirtais finansējums VEZ mūža grantu izmaksai ir 604 424 EUR.

Nepietiekamā finansējuma dēļ patlaban konkursa rezultātā ir atlicti vairāk nekā 50 zinātnieku iesniegumi VEZ statusa piešķiršanai, no kuriem vairāki gaida jau no 2008. un 2009. g., un jauni pieteikumi pagaidām netiek pieņemti, lai gan Latvijas augstskolu senāti un zinātnisko institūtu zinātniskās padomes ir izvirzījuši jaunus kandidātus VEZ statusam.

Finansiālā situācija daudziem izciliem zinātniekiem, kuri visu savu darba mūžu ir atdevuši Latvijai un kuriem VEZ statuss ir arī Valsts cieņas apliecinājums, ir smaga un prasa atbildīgu risinājumu.

Lai nodrošinātu nopelniem bagātu zinātnieku sociālās aizsardzības pēctecību, lūdzam paredzēt 2019. gada finansējuma plānā vismaz 30 jaunas vakances VEZ statusa piešķiršanai, kuru apmaksai būtu nepieciešams papildfinansējums ~ 6 400 EUR mēnesī.

LZA prezidents, akadēmiķis

Ojārs Spārītis

VEZP priekšsēdētāja, akadēmiķe

Baiba Rivža

VEZ biedrības „Emeritus” valdes priekšsēdētājs, akadēmiķis

Īzaks Rašals